

Nr 88.

Av herr **Sten**, om åtgärder för höjande av stödjordbrukens avkastning och för anpassning av deras livsmedelsproduktion efter tidsförhållandena.

I en motion vid 1937 års riksdag framförde undertecknad frågan om höjande av småbrukarnas yrkesskicklighet och småbrukens avkastning. Efter jordbruksutskottets tillstyrkan beslöt riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om åtgärder i motionens syfte. Då frågan är mycket betydelsefull, har man haft anledning utgå ifrån att dröjsmålet med sakens utredning endast berott på att Kungl. Maj:t velat avvakta dels egnahemsrörelsens omorganisation och den lägre lantbruksundervisningens ordnande samt dels utredningen om hushållningssällskapens verksamhet, för att det skall kunna överblickas huru en planmässig strävan att ordna småbrukets utbildnings- och avkastningsförmåga bäst skall kunna anknytas till dessa olika institutioner.

Emellertid har frågan om de små stödjordbrukens avkastning av tidsförhållandena aktualiserats från delvis nya utgångspunkter. Då vissa svårigheter beträffande livsmedelsförsörjningen torde vara ofrånkomliga, bör det vara ett samhällsintresse av betydande vikt att de små jordbrukens möjligheter beaktas. Enligt den offentliga statistiken finns det inom landet 60.000 sådana med en odlad areal av mellan 0,26 och 1 hektar, ett lika stort antal i storleken 1—2 hektar och 116.000 omfattande 2 till 5 hektar. Även om en del av sistnämnda kategori faller utanför det problem som här uppställts, förstår man att betydande fördelar för dessa hundratusental av familjer och därmed för landet äro att vinna genom en höjd avkastning av dylika jordbruk och en av tidsomständigheterna betingad anpassning av livsmedelsproduktionen på desamma. Men ett sådant mål kan icke uppnås utan särskilda åtgärder härför.

Det ligger i sakens natur att nödvändiga åtgärder i detta syfte måste bli av tillfällig natur, liksom också de organisatoriska föranstaltningarna härför. Utom de institutioner som inledningsvis nämndes som anknytningspunkter för en mera stadigvarande verksamhet på detta område, ha vi nu statens livsmedelskommission som det kanske lämpligaste centrala organet. Detta i all synnerhet som denna innefattar jämväl jordbruksnämndens arbete och sålunda har översikt över huru jordbruksproduktionen bör läggas och även torde komma att syssla därmed för avsalujordbrukets vidkom-

mande. Om kommissionen får ett särskilt uppdrag därtill beträffande stödjordbruken samt för denna speciella verksamhets vidkommande kompletteras med en särskild avdelning skulle säkerligen det bästa resultatet kunna vinnas.

Beträffande huru arbetet skulle läggas skall här endast antydast att en personlig kontakt med innehavarna av stödjordbruk torde vara erforderlig. För att icke framkalla betänkligheter av kostnadsskäl torde man icke böra räkna med att sådan kontakt kan upprätthållas genom konsulenter, i vidare mån än hushållningssällskapens, egnahemsnämndernas och enskilda sammanslutningars tjänstemän medhinnna. Motionären har därför för sin del närmast tänkt sig att ett adressregister skulle upprättas med tillhjälp av arbetare-småbruks- och egnahemsnämnderna o. s. v. och att en periodisk skrift skulle utsändas med lämpliga mellanrum. I denna kunde då anvisningar lämnas såväl beträffande vilka livsmedel som i första hand böra framställas som i fråga om föreliggande möjligheters utnyttjande i övrigt. Andra sätt kunna naturligtvis också tänkas. Pressen och radion kunna användas.

Då det enligt sakkunniga personer icke är för mycket att räkna med att varje stödjordbruks avkastning kan höjas med 50 till 100 kronors värde och vinsten för folkhushållet sålunda kan värderas till miljoner kronor, förutom vad som står att vinna ur folkhälsans synpunkt, icke minst med avseende på barnen, bör man icke draga sig för att i någon mån ställa medel till förfogande.

Verksamheten bör påbörjas omedelbart och vara i full gång då vårarbetet skall utföras. Man skulle därför förlora alltför mycket tid om man på vanligt sätt hemställer till Kungl. Maj:t att utreda frågan och förelägga medelsbehovet för en kommande riksdag. Utredning och förslag böra kunna föreläggas redan denna riksdag.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställes alltså,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om vidtagande av åtgärder för höjande av stödjordbrukens avkastning och för anpassning av deras livsmedelsproduktion efter inträdda eller befarade tidsförhållanden samt att riksdagen måtte senare föreläggas förslag till anslag att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för verksamhetens bedrivande genom lämpligt organ.

Stockholm den 23 januari 1940.

H. Sten.